

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an.

Pentru țărani, preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” 100 Lei pe an, 50 Lei pe jumătate de an 25 Lei pe un pătrar de an. — Deosebite, foile nu se dau.

Pentru străinătate: Iugoslavia, Cehoslovacia 200 Lei. — Pentru America, 200 Lei pe an, trimiși prin cec de bancă foii la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foile pentru popor | Director, Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Zi | Administrația în Orăștie Trans.

După-ce s'a desăvârșit unirea celor 3 grupări naționale creștine: din Iași, Cluj și Arad-Bănat, într'una singură, dătătoare de cele mai frumoase nădejdi, — Președintele grupării azi unice, al „Ligei Apărării Naționale Creștine”, dl Prof. A. C. Cuză, adresează poporului românesc, păturei sale cărturărești de sus, ca și celei mijlocii și întreg poporului, următoarea Chemare sărbătorească, asupra căreia atragem luarea aminte a tuturor cetitorilor noștri, ca asupra unui glas de bucurie de pe vremile marilor Voevozi mântuitori de țară, glas care înfloare, atrage și aprinde inimile iubitoare de neam și de țară! Cetiți-l Români, căci demult glas mai luminat, mai respicat, mai plin de adevăr și de românească inimă, nu Vi-s'a spus! Iată cuvântul luminatului bărbat, cel din Domnească viță coborât, dela Iași:

CHEMARE către toți Români.

Frați Români,

Grija cea dintâi a generațiilor trecute, a înaintașilor noștri, a fost: constituirea (închegarea) Statului românesc, în care toți Români să se poată dezvolta ca nație liberă. Grija cea dintâi a noastră, a celor de azi, trebuie să fie: închegarea nației românești așa fel, ca să-și poată forma ea însăși cultura sa proprie, națională.

În trecut, silințele noastre pentru închegarea Statului, au fost încununete cu deplină izbândă. Statul românesc, întemeiat prin unirea țărilor surori la 1859, ni-a dat la 1866 Dinastia națională, la 1881 Regatul, la 1919 România Mare, prin unirea tuturor Românilor.

Această lucrare măreață s'a săvârșit numai cu puterile noastre, ale Românilor. Apărarea țării și munca cea grea roditoare, pe toate tărâmurile de viață, a fost numai în sarcina noastră! Dela început și până astăzi, nici o boabă de porumb, nici un fir de grâu, nu au fost aduse la roș de alții, decât numai de noi. Nici o muncă de cultură, în nici o ramură de lucrare, nu poartă un nume străin.

În România, toată osteneala a fost și este a noastră, dar folosința este a altora. Căci această muncă roditoare, a atras în țările românești flințe străine, parazitare (cari trăiesc pe spatele altora), ce nu pot fi contopite în neamul stăpânitor, cari s'au folosit de silințele noastre în atâtea părți, s'au folosit și de nepăntăria noastră, — ca să se furișeze în economia națională românească, nimicind pături întregi ale neamului, cum este pătura de mijloc (a negustorilor și meseriașilor) și împedând astfel dezvoltarea deplină a ființei noastre naționale.

Folosindu-se în țările vechiului Regat, de întoarcerea repede a culturii românești către cultura apuseană, de schimbarea căilor de comerț de prefacerea portului și a obiceiurilor, de luptele noastre politice, iar în țările celelalte de ocrotirea stăpânirilor străine, vitrege nouă, — s'au așezat în mijlocul nostru, pretutindeni, Jidani!

Fugarii din Galizia, din Polonia și din Rusia, hămeșiți, în stare de vagebondaj, Jidani au cuprins mai ales Maramureșul, Bucovina și Basarabia, stăpânite de streini. În vechea Moldovă liberă, vecină cu țările din care veneau, Jidani s'au furișat ca vânzători și fabricanți de hollcă, de alcool otrăvit. Iar apoi cumpărând, ca arândari, veniturile moșilor, s'au strecurat în gospodăria noastră dela țară, de unde s'au înfiș în orașele Moldovei și au trecut în Valahia (Munteana).

Prin răspândirea bătăii, Jidani au jăfuit și îmbolnăvit pe săteni. Prin camătă, au ruinat pe boeri. Prin specula necinstită, au nimic pe comercianții și meseriașii creștini. Prin mită au stricat pe slujbași, — și astfel s'au făcut stăpâni pe izvoarele noastre de hrană și au cuprins orașele României, care nu sunt azi decât niște murdare colonii jidovești. Iar în unele părți, ca în nefericitul Maramureș și Bucovina și în Basarabia, jidani cuprind și satele!

Acesta năvălire parazitare a Jidanilor, organizați prin Cahaluri și Sinagogi — care au la temelie religia lor Tora talmudică, cu porunca să vrăjmășească celelalte popoare, să le prade și să nu se amestece cu dânsele, — poporul românesc nu s'a putut împotrivi, nu din pricina nedestoiniciei lui, ci pentru că Statul însuși, în loc să-l apere, l-a stat împotriva, sprijinind pe Jidani.

Adăcerea și la noi, trebuincioasă, dar pripită, a felului de ocărnuire constituțională (adecă după legi și forme, cu alegeri, cu sfatul țării, cu Ministerii) ca în țările înaintate ale Apusului, a dat naștere, în adevăr, la o ocărnuire stricată în însăși ființa ei, prin lipsa de pregătire a națiunii noastre pentru această formă de ocărnuire, după care „toate puterile Statului purced dela națiune”.

Națiunea cea adevărată nefiind prăgătită la noi, i s'a pus în loc, vrând nevrând, pentru a putea lucra mașinăria ocărnuirii, „națiunea constituțională” (cea dată de Constituție, de legile pentru alegeri și lucrările de obște), anume națiunea-politicianilor (adecă a oame-nilor ce se învârtesc și trăiesc din politică) orânduși în „partide”.

Statul a fost „partidele”, stăpânind sfatul țării și administrația ei (deregătorile de tot felul). Iar „partidele”, fără temelie, în lipsa oricărui control din jos, — s'au făcut una cu interesele (treburile și foloasele) politicianilor, cari au sprijinit pe Jidani în toate treburile lor, prin corupție (adecă fiind cumpărați de aceia).

„Partidele” dară, cari ocărnuiesc țara cu puteri nețărmurite dela 1886 până în timpul de față, ele singure au toată răspunderea stărilor de azi, cari amenință cu înstrăinare cultura noastră națională și viitorul însuși al neamului!

Căci după ce au fost ajutați de politicianii partidelor să pună stăpânire pe toate izvoarele de bogăție ale muncii poporului nostru, cu nimicirea păturii de mijloc dela orașe (negustorii și meseriașii români), — Jidani îmbogății se pregătesc acum să ni-se facă stăpâni, formând pătura conducătoare, cea politică și culturală, a nației românești.

De aceea vedem că, mai ales după ce li s'au dat toate drepturile prin Contractul de pace dela Saint-Germain, Jidani au năvălit în mare număr în școlile noastre, umplându-le, cu înlăturarea Românilor sărăciți.

În anul 1920, în școlile mixte (de băieți și fete) din Basarabia, erau 696 români și roși, jidani 1351; — în Licee Români și ruși 1514 jidani 6302. La Facultatea de drept a Universității din Cernăuți, în anul 1920, erau Români 237, jidani 547. — La Filozofie, Români 174, jidani 574. — La Universitatea din Iași, în anul 1922 erau la Farmacie 97 Români și 299 jidani; — la Medicină Români 546, jidani 831.

Liceele, Universitățile și chiar Școlile militare pentru ofițerii de rezervă, gem de jidani. Jidani formează astăzi 63% (la sută) din ofițerii de rezervă ai artileriei noastre!

Vă să zică, în viitorul cel mai apropiat: profesorii, medicii, farmaciștii, juriștii, și prin urmare, avocații, magistrații, (judecătorii) deregătorii de obște, prefectii, primarii, deputații, senatorii, ministrii, comandantii Armatei, cari vor conduce soarta țării și vor închipi cultura nației românești, — vor fi în mare număr Jidani. Iar Românilor sărăciți, nu le va mai rămânea decât munca brută (cu brațele) și slujbele de jos!

Ca să ajungă la scopul pe care-l urmăresc, de a stăpâni România, Jidani internaționali (fără țară, fără patrie) se slujesc de mijloacele internaționale, care le stau la îndemână. Anume:

Prin presa (gazetăria) internațională: Jidani ne ponegresc zilnic și hulesc poporul românesc și așezămintele lui! — Prin diplomația internațională (prin ambasadorii și consuli țării): Jidani ne fac toate intrigile (țăsăturile blâsămate potrivnice țării noastre). Prin finanța internațională (prin puterea lor bănească): Jidani scad banul țării. — Prin specula internațională: Jidani ne jăfuesc de tot avutul, scumpind prețurile mărfurilor pe care ni le vând, și ieftinând, până ce le cumpără, toate ale noastre ce avem de vânzare. — Prin anarhia internațională (răsturnarea bunel rândueli) a comunistului, cu loznica ce vrea zdrobirea Statului național: „proletari din toate țările, uniți-vă”, și prin „țărănișmul” viclean: Jidani încrează la surparea ordinii și bunel înțelegeri dintre păturile neamului (dămare țărănișme și cărturarii și învățații ei). — În sfârșit, prin sectele internaționale (președintele rădăcite porărite) ale căror rădăciri le propoveduesc în țară, Jidani fiind să dărâme sfânta noastră biserică, ca să ne poată răpune, virind dihonla (volbura, cearta) religioasă în mijlocul nostru!

Acest război de moarte, al jidănișmei din toată lumea, împotriva nației românești, prin însăși firea lui, va dăinui câtă vreme vom avea Jidani printre noi!

Nu ne rămâne dar altă scăpare, de cât: cu ori câte jertfe, să-i scoatem din mijlocul nostru!

Atâta va îngădui ori-cine, că, cel puțin o îndreptare a stărilor de azi, să se facă numai decât, pentru a aduce la loc câmpăna dintre Români și Jidani.

Această îndreptare însă, în nici o privință, nu ne poate veni delă „partide”, cari doară ele ne-au făcut să ajungem în starea de azi.

Partidele, care au dat naștere marelui năcaz cu Jidanii, prin însăși alcătuirea lor bolnavă, nu pot ele singure să o deslege spre bine.

Mai puțin încă de acum înainte, decât în trecut, putem aștepta mântuirea noastră de „partide”, după-ce au primit pe Jidani în rândurile lor în partid și când, prin voturile Jidanilor, politicianii așteaptă să fie aleși, și pe cari, la rândul lor, îi aleg în sfaturile orașenești și în adunările legislative (în Statul țării)!

Astfel, pe când ieri puteam vorbi numai de politicianii Jidanii: astăzi, prin primirea în sânul lor a Jidanilor, sunt jidaniți partidele înseși! Cum s'ar putea dară, ca „partidele” să lucreze cu Jidanii — contra Jidanilor?

Neputința aceasta de a îndrepta starea de astăzi, prin „partide”, a dat naștere „Ligii Apărării Naționale Creștine”: în care Jidanii și jidaniții nu intră!

„Liga nu este „partid”; nu voește să fie partid; nu va fi nici odată „partid”.

„Liga” este o legătură, o frație de cruce, între toți bunii Români, hotărâți să-și apere nația și legea lor creștină, împotriva Jidanilor. „Liga” este unealta de luptă împreună, de adunare a tuturor puterilor vii românești, fără deosebire de partide, cu scopul de a elimina de a scoate pe Jidani din mijlocul nostru.

Darea afară a Jidanilor nu este o grijă a unui „partid”, ci o bătăie de cap națională. De aceea nici „Liga” nu este un partid, ci — o înfrățire națională!

„Liga” închipue voința nației românești, de a se păstra pe sine și a păstra pământul și conducerea proprie a sorții ei. Ea zice hotărât:

România este a Românilor!

Se găsește oare vre-un Român, care să ceară, ca România să nu fie a Românilor? Să o spună! Dacă nu se găsește, atunci trebuie să luăm toate măsurile, pentru ca ceia-ce este în voința tuturor, și în firea lucrurilor, — să fie în faptă așa!

România, nu poate fi a Românilor, decât prin darea afară a Jidanilor!

Comerțul (negoțul), meseriile, industria, pădurile, pământurile, exploatarea (intreprinderile), profesiunile libere (adecă carerile de viață ca de avocat, medic, inginer și altele), slujbele de obște, orașele, nu pot fi totodată și ale Românilor și ale Jidanilor. Cultura României nu poate fi totodată și românească și jidanească. Dar este firesc ca, în România, cu munca Românilor, ea să fie românească. În urmare:

Înlăturarea Românilor de către Jidani, pe neașteptate, trebuie să aibă ca urmare negreșită: izgonirea Jidanilor de către Români!

Această alungare se va face prin următoarele măsuri ale programului „Ligii Apărării Naționale Creștine”:

Jidanii vor fi scoși din armată!

Jidanii vor fi înlăturați din ori-ce slujbe de obște!

Pământurile stăpânite de Jidani, sub ori-ce cuvânt, se vor expropria (răscumpăra) și vor fi date sătenilor cultivători.

Pădurile, ținute de Jidani, ca proprietari sau exploatare, vor fi trecute în lucrarea obștiilor sătești!

Nemișcătoarele dela orașe ținute de Jidani, vor fi expropriate și se vor da negustorilor, meseriașilor, slujbașilor și profesioniștilor liberi români (doctori, ingineri, avocați, etc.).

Jidanii intrați în țară după 1914, vor fi aruncați îndată peste graniță, iar pentru cei de mai înainte se vor lua toate măsurile, ca să plece și ei pe cât mai curând! Până la izgonirea lor deplină, și în vederea ei, — Jidanii nu vor fi primiți în școli, în negoț, la meserii, în profesiunile libere, decât pe măsură cu numărul lor față de locuitorii creștini ai țării, așadar cu »numerus clausus«.

Acestea sunt unele din măsurile de alungare a Jidanilor, cupruse în Programul (Planul) mai larg al „Ligii Apărării Naționale Creștine”, și pe care acei cari o alcătuiesc, s'au legat cu jurământ ca să lupte, pentru a-l aduce la îndeplinire îndată!

Frați Români!

Apărarea națională cere astăzi unirea tuturor Românilor înțelegători de primejdia care amenință nația românească.

Pătrunși de această trebuință, încredințați „Ligii Apărării Naționale Creștine” cu scaunul București; al „Partidului naționalist creștin”, cu scaunul Iași; al „Acțiunii Românești”, cu scaunul în Cluj; al „Partidului social-creștin”, cu scaunul în Gherla, având ca mijloc de lucrare împreună „Acțiunea națională-creștină”; precum și al „Fasceli Naționale Române”, în urmarea lucrărilor de unificare începute pe temelul Procesului-Verbal dela Iași din 13 Aprilie 1925, și a Procesului Verbal dela Câmpulung (Bucovina) din 10 August 1925, și pentru desvârșirea ei — am hotărât:

Toate organizațiile (înjghebările) naționaliste creștine mai sus umite, se contopesc în „Liga Apărării Naționale Creștine”, sub pre-

ședenția dlui A. O. Cuză și în temelul doctrinei, programului, statului și regulamentului, cuprins în „Călușa Bunilor Români”.

Pe viitor „Liga Apărării Naționale Creștine”, cuprinzându-ne pe toți, va lupta cu puterile noastre ale tuturor, pentru împlinirea scopurilor noastre de obște.

Înfăptuind această unificare deplină între noi, prin contopire, facem chemare și la unirea tuturor Românilor, în acelaș gând, cu acelaș scop, chemându-i la luptă sub steagul cu „Svastica” (crucea luptătoare), — pentru organizarea apărării naționale-creștine, împotriva Jidanilor, fără a mai perde nici o clipă!

Ori-ce întârziere este o primejdie pentru ființa nației românești.

Căci Jidanii, având la îndemână bani mulți, nețărnut de mulți, se întăresc pe ficare zi în mijlocul nostru. Jidanii cumpără toate bunurile noastre: pământuri, păduri, industrii, nemișcător, exploatare, și cuprind tot mai mult profesiunile libere (advocați, ingineri, medici, profesori) și slujbele. Jidanii vără stricăciunea în organismul nostru național, amorfându-l, ca să nu ne mai putem împotrivi lor. Jidanii primejdiesc siguranța României, prin amenințări din afară, și prin uneltiri înlăuntru. Iar acum în urmă, încurajați prin sprijinul politicianilor din „partide”, Jidanii au ajuns să ne atace pe străzi, silindu-ne, a li-se da răspunsuri răsunătoare. firești, din partea românilor, și tulburând astfel liniștea desvoltare a Statului românesc.

Din această stare rușinoasă și amenințătoare a viitorului nostru, „Liga Apărării Naționale Creștine” singură ne mai poate scăpa!

Ca să se înțeleagă aceasta de toți Români, repetăm: „Liga” nu este o grupare, ci este organizația politică a nației românești. Liga este o armată națională, care luptă cu steagurile desfășurate, pentru recucerirea așezărilor pierdute prin neprevăderea partidelor!

Frați Români!

Nici unul Român nu-l mai este iertat să nesocotească primejdia de care este amenințată nația românească.

Zilele sunt hotărâtoare pentru ființa neamului

Toți acei, cari se pun de acurmezisul mișcării naționale, vor fi dar socotiți ca vânzători de neam, și ne vom purta cu ei cum li-se cuvine.

Căci ori-cât de mare ar fi primejdia iudaismului în sine, ea nu ar fi nici pe departe atât de amenințătoare, dacă Jidanii nu și-ar fi găsit și crescut unele supuse și slugarnice din unii Români! Nesocotința, iubirea de sine cea îngustă, necredința strigătoare, și lipsa de ori-ce bun simț moral, ai unora dintre Români, mici la suflet, cari rămân nepăsători față de toate nevoile noastre cele de obște, și cari prin vorbe și fapte vrednice de osândă, prin lipsa de ori-ce cernere în alegerea mijloacelor pentru mulțumirea răutății și lăcomiei lor, se întovărășesc uneori chiar cu dușmanii din năuntru și dinafară ai neamului românesc, — acestea primejdiesc interesele (trebuințele) cele înalte ale Statului.

Aceștia sunt Români necinstiți și înstrăinați, cu un cuvânt jidoviții!

„Liga Apărării Naționale Creștine” în dorința de a întări credința creștinească, de a ridica moralul (simțirea cea bună) a națiunii, este hotărâtă să lovească fără cruțare în jidoviți, purăad în aplicare față de ei cele mai strașnice pedepșiri.

Frați Români!

Ceasul a sunat! Lupta a început. Veniți sub steagurile cu „Svastica” ale „Ligii Apărării Naționale Creștine”, — și isbânda e sigură.

Cu Dumnezeu înainte!

Președintele „Ligii Apărării Naționale Creștine”:

A. O. Cuză.

București, 18 Septembrie, 1925.

Spre locurile sfinte.

— La Mormântul Domnului; — La Roma. —

Conducătorii bisericilor noastre naționale din Ardeal, a celei ortodoxe și a celei unite, au avut bunul gând de a întreprinde călătorii, lungi și grele, spre locurile de închinare mult rvinite de inimile credincioase. Care e creștinul, care nu ar dori din toată inima lui, să vadă măcar odată în viața sa Mormântul Mântuitorului nostru Isus Christos și Biserica de de-șupra sfântului Mormânt, zidită acolo de evlav'ia închinătorilor Lui de peste tot pământul? Să vezi drumul ce duce la Golgotha, pe care înaintând cu greaua Cruce pe care avea să fie răstignit, a căzut plin de sudoare, de a trebuit să vie cei ce îl tubeau pe el, să-l ajute a și-o duce... Și să vezi muntele răstignirii lui, Golgota... Să vezi ulițele nenorocitului Ierusalim pe cari ca azi Isus a fost primit de mulțimea norodului evreesc cu flori și cu stălpări și cu haine așternute pe jos, pentru ca acelaș norod peste 4 zile să

urle: „Răstignește-l! răstignește-l pe el!”... Sunt atâtea de văzut pentru o inimă credincioasă, în Ierusalim...

De aceea luminat a fost gândul înalt Preasfințitului Metropolit N. Balan dela Sibiu, când s'a hotărât să cheme și să conducă însuși, pe acel credincioși, cari ar dori să vadă Locurile sfinte.

— Biserica greco-catolică unită, prin Arhiepiscopul său, a întreprins călătorii la Roma, fiindcă la Roma credincioșii pot vedea alt rind de locuri de închinare: acolo e Mormântul marelui învățăcel al lui Isus, a apostolului Petru, cel răstignit de păgânii acelor vremuri, și care s'a rugat de ei să-l răstignească cu capul în jos, căci nu e vrednic a fi răstignit în același fel ca și învățătorul său!... E vrednic de închinare acest sfânt mormânt, în care e închisă o credință atât de mare și o umilire în fața învățătorului, care-l înalță pe Apostol așa de mult, tocmai pentru că așa s'a umilit! Aci e și mormântul unui Episcop român unit, alui Inocențiu Micu Klein, care, silit de împrejurări

nedrepte, s'a retras din scaunul de Episcop și a trăit în pribegie la Roma, unde se află înmormântat în biserica sfântului Serghe. Mai au de văzut la Roma pe Papa, capul văzut al bisericii catolice, apoi atâtea amintiri din zilele de mărire ale Romanilor. Așa că și aci au credincioșii ce vedea, și ca creștini și ca Români.

Când scriem aceste știri, două mari cete de credincioși ai celor două biserici ale noastre din Ardeal, sânt în drum, ba au ajuns la finta călătorilor lor religioase: O mare ceată, de 160 de credincioși, sub conducerea I. P. S. Sale Metropolitului N. Bălan dela Sibiu, sunt la Locurile Sfinte în Ierusalim, închinându-se sfântului Mormânt, Golgotei, Dealul Maslinilor, Grădina Getsmanilor, iar altă ceată, în frunte cu I. P. R. Sa Metropolitul V. Suciu dela Blaj, este în a doua călătorie la Roma, admirând cele ce se pot vedea acolo, ca martore ale credinței și ale pogorîrii noastre din marele neam al Romanilor.

În numerii viitori vom da amănunte din cele ce le vestesc cei ce au luat parte la aceste călătorii ale bunilor credincioși.

Parlamentul

este chemat la sfat pe ziua de 15 Octombrie. Partidele politice se pregătesc de luptă dărză împotriva guvernului, nădăduind să l răstoarne mai înainte de a-si împlini el vremea sa, cei 4 ani, cari se împlinesc în Februarie viitor. Guvernul însă se pare că n'are nici o grijă și se pregătește de desbaterea legilor ce mai are de trecut. Ba pregătește bugetul anului viitor, — deși acela ar fi firesc să fie lăsat în grija guvernului ce va urma.

Războiul

în Maroco pare a se apropia de desnodământul său: Francezii, înaintând, au cucerit orașul Ajdir, care era socotit ca cheia de putere a Rifanilor. Decând acesta a căzut în mâinile Francezilor, se spune că Rifanii se socot perduți, și că însuși viteazul lor apărător, Abdel-Krim acest Avram Iancu al lor, e pe punctul de a cere pace.

— Primejdia unui războiu între Anglia și Turcia însă, nu e înlăturată! Turcia face mari pregătiri, și în Anglia e mare neliniște.

Unele — altele.

Unde nu are statul bani.

Ziarele guvernului vestesc, că venitele din dări arată pe jumătatea întâie a acestui an, un prisos de un miliard Lei, adică cu o mie de mil mai mult decât cerea bugetul. Iar jumătatea a doua, în care, aci fiind toamna, se plătesc dările mai bine ca în cea dintâi, va da un prisos și mai mare. O fi, și e bine să fie așa, ca Statul să-și poată cu atât mai curând plăti multe din datorile mărunte ce le-a tot amânat de azi pe mâine, față de mulți creditori ai săi, față de Fabrici, furnizori și alții.

Dar în același timp cetim prin foi, din prilejul deschiderii Universităților, — că, de pildă, la Cluj, guvernul a dat pentru anul școlar de față numai 83 de burse (stipendii) pentru tinerii silii a trăi în Cămine, șșadar pentru cei foarte lipsiți. Și din acestea sunt: 7 pentru studenții la Drept (Iuriști), 18 pentru studenții la litere și filosofie (pentru profesori) și 17 pentru fete, 25 la științe, iar la Medicină (pentru cei ce vor să fie doctori) numai 6.

Aci guvernul „nu are“ de unde da mai multe ajutoare... Parcă anume ne împinge în brațele Jidanilor, cari se îmbuizesc la Medicină fiind bogați, iar ai noștri n'o pot urma, căci sunt săraci...

NOUȚĂȚI

Timișoara a avut frumoase zile de sărbătoare, și anume de intrată sărbătoare: națională economică și religioasă, — din prilejul Expoziției de vite deschisă la 3 Octombrie acolo.

A mers să lea parte la deschiderea Familiei Regale: M. Sa Regele, Regina, Prințesa de coroană Carol și Prințesa Elena, urmași de Ministrul Palatului și numeroși Curteni.

În gară Familia Regală a fost primită de fruntașii celor 4 județe ce lau parte la Expoziție, în cap cu Ministrul de Agricultură Al. Constantinescu și lume multă din Timișoara și din comuncle bănațene mai apropiate.

Dela gară marele alaiu a mers în suburbiul Mahala unde se punea piatra fundamentală unei noi Biserici ortodoxe române. Aici a venit întâi Familia Regală la slujba d-zelască, făcută de P. S. S. Episcopul Grigorie al Aradului și de numeroși preoți; apoi a mers la Expoziție, și numai după aceea la alte locuri, de odihnă sau de petrecere. Maestrea Sa s'a interesat de toate și a lăudat munca și hărnicia poporului bănațean, aradan și Hunedorean care a expus acolo frumoasele sale soluri de animale și produse ale lor. — S'a bucurat mult tot poporul de vederea vredniciei noastre Familii regale, care așa de bucuros se duce peste tot locul, unde poate da o încurajare poporului.

Dureroasă poveste este povestea examenelor de „bacalaureat“ (de „maturitate“ cum i-să zicea la noi) din acest an. În vară au căzut cam 75-80 la sută din tinerii ce s'au supus lui, — căci erau duși în fața unor comisi de profesori streini, mai ales dela Universități, cari i-au luat pe tineri foarte rece, de au spărit, foarte și pe cei bine pregătiți, dar mi-te pe cel mijlocii ori mai slăbuți.

Cel căzuți s'au supus acum în toamnă de nou, după ce s'au silii toată vara să-și întregească cunoștințele. Au fost întâmpinați cu aceeași asprime și spărire, — și iar au căzut, a doua oară, mai mult de jumătate din ei!

E o negrăită jale, cât între tineri, cât între părinții lor. Căci s'au văzut lucruri nefirești și nedrepte! Băeți cari au fost tot

buni, eminenți, au căzut, și alții slăbuți, au trecut. Semn că aci nu adevărata vrednicie dovedită de elev peste an și peste an, ci norocul orb a hotărât.

Cunoaștem un caz din Orăștie. Un băiat dăstul de bun, peste mijlociu, a căzut la Brașov, în Iunie, numai din un studiu, din I. latină. A trebuit să facă de nou examenul întreg, din toate. Din Latină acum a trecut, dar — a căzut din... Chemie, că n'a putut da răspuns la o întrebare ce nici nu prea e chemie, ci mai curând — igienă. Adecă: în Iunie tinarul a fost declarat matur din Chemie, de o comisie tot ca asta, și în Septembrie declarat nematur! În Iunie viitor poate fi afiat matur și din Latină și din Chemie, și va cădea, de pildă, din limba română ori din matematică, din care două Comisii l'au declarat matur!

Unde e înțelepciunea acestor legi și a acestor examene? Noi n'o vedem. E însă o măsură de a desnădăjdui pe tineri și a l alunga dela Liceu. Asta poate fi dorința noastră acum? Auzim că înșiși cei ce au adus legea asta, văd prostia ei, și la anul o schimbă.

Dar până atunci ea și-a cules jertfele sale: La Galați o elevă, care a fost tot foarte bună și a luat premiul la întrecerea dela „Tinerimea Română“, unde se adună cei mai buni elevi dela toate școlile din țară, și printre cari a lua premiul, însămnă să fi cineva!, — la examenele de bacalaureat din Iunie a căzut. A venit acum în Septembrie, și — a căzut din nou! Cu totul zdrobită de așa o nedreptate, nefericita copilă s'a dus în o grădina publică și și-a tras un glonț în pept. Acum se luptă cu moartea într'un spital din Galați.

Să i fie pe suflet Ministrului școlilor și celorlalți sfătoși cari au chibzuit aceste examene, ori prost întocmite, ori prost conduse!

Listele de alegători trebuie să fie puse, chiar în aceste zile, spre vedere de obște la primărie! Cercetați-le și vedeți-le. Dacă cineva e lăsat pe nedrept afară din ele, — faceți „contestatie“ (ecurs) la județ, — așa cum vă arată „Noua Lege comunală“ că aveți drept, pentru a se îndrepta greșala. Ceiți în acest scop „Noua Lege Comunală“. (O puteți avea dela „Libertatea“ Orăștie).

Daruri frumoase s'au făcut M. Sale Regelui nostru la Timișoara, din prilejul venirii Familiei Regale în acel oraș. Comitetul Expoziției a dăruit Regelui două minunate vaci cu lapte, cu vițelii lor, apoi două perechi de armăsari de o rară frumuseță, — iar Prefectul Aradului, dl Georgescu, a dăruit M. Sale un prepelcar (câne de vânat) solu ales englez și un foxterier, alt câne solu prețios.

Căpitan ucis. Din Mediaș se vestește, că Vinerea trecută noaptea, căpitanul N. Drăghiceanu din Ministerul de războiu, a fost omorât mișelește în apropiere de Copșa mică, de ungurii Pál Istvan și Blana Mikloș, — nu se știe încă pentru ce.

Bata de Abori și Vandă din Orăștie, cu începeră dela 1 Octombrie, este de nou deschisă!

(528) 2-2

Oprire.

Abonații cari n'au plătit foile pe jumătatea a doua a anului de față, — vor mai primi numai numărul acesta și cel viitor, — apoi le oprim mersul folilor.

Am așteptat până acum, știind că vara țaranul n'are vreme de trimis bani la foi. Acum e toamnă, tot omul a ajuns și la cova parale din rodul ce i-a dat Dumnezeu. Să binevoiască a trimite și foii ce se cade. Căci mai mult nu putem lucra pe așteptate, azi când nouă nu ne dă nimeni pe credit și nu ne lucră nimenea pe așteptare.

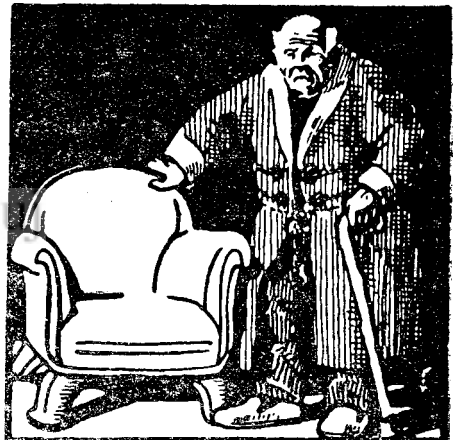
Cumpărați-vă

Noua Lege Comunală și județană

(Legea pentru Unificarea Administrativă) tradusă pe limba poporului așa fel, că o poate înțelege și cel din urmă țaran, și își poate cunoaște astfel drepturile de cetățean la comună și la județ, și dreptul slujbașilor față de el.

Prețul: 30 Lei, trimisă franco-recomandat. Banii înainte. Cu „rambus“ nu se trimite. — A se cere la:

Administrația „Libertatea“

Contra Reumei

Glohtulul, Ișlasului

este cel mai sigur și mai de efect leac de casă, care liniștește durerile și tămăduiește:

„Diana“ Franzbrantwein

Nu te lăsa dus în rătăcire, — căci veritabilul e numai cel cu inscripția „Diana“. (528) 3- (III)

Pentru

„Căminul Cult. Creștin“.

(Casa Studenților).

Am mai primit următoarele ajutoare:

— În Băița (lângă Deva, jud. Hunedorei) tinerimea dela feluritele școli, a dat în vacanța de vară o producție teatrală muzicală, sub conducerea dlui George Mihoc, ajutat cu dragă inimă de d. notar Florea. Au avut rol și au jucat frumos doșoarele:

Elvira Floria, Minodora Flores, Elisaveta Lieker, Mărioara Mihoc, Elisaveta Mihoc, Valeria Oanea, și dlui: Vasile Drăgan, Traian Drăgan, Dinu Drăgan, Eugen Flores, Remus Gabăr, Stefan Lieker, Martin Pop, Constantin Mihoc.

Producția, reușită spre lauda celor ce au pus-o la cale și a celor ce au

Intr'o gospodărie economică

(449) 8-14

selecționarea unui adaus la cafea spornic, însă totodată și gustos, joacă un rol foarte important. Gospodinele, bune calculatoare, au recunoscut deja de mult, că mult încercatul „Veritabil Franck“ este un adaus la cafea foarte satisfăcător și demn de încredere.

avut rolu în ea, — a dat un venit curat de 1000 Lei, cari ni s-au trimis pentru „Căminul Cultural” dela Iași.

— Di Dr Ioan Draia, medic în Siria (j. Arad) ne-a trimis 100 Lei, cu următoarea scrisoarea îmbucurătoare:

„Trimit acești 100 Lei pentru Fondul „Căminului Cultural Creștin” dela Iași, și cu o cale mă oblig a trimite vreme de un an, în fiecare lună câte 100 Lei”.

Frumoasa hotărâre a dlui Dr. I. Draia e vrednică de toată lauda și de urmat din partea cât mai multora!

Au mai trimis: Ioan Căcia din Secușeni (Bănat) 100 Lei; Chas Ioan I. Ioan din Chimindia (jud. Huned.) 55 Lei; Valer Mesaroș, Haranglab (jud. Târnava mică) 25 Lei, Solomon Nonic, din Haranglab 25 Lei; Ioan Murgu, sidar, Geoagiu de jos, 20 Lei, P. Brănescu, Lipova 15 L., I. Popa, Blăndeana, 12 Lei, V. Popovici Sîttelec (Bihor) 10 Lei, V. Neagu, Rachitâ (j. C.-Sev.) 10 Lei.

De tot de azi . Lei 1.362.—

Din Nr. trecut . 121.150.—

Dă tot la „Lib.” Lei 122.512.—

Tablouri studențești

au vândut, în folosul „Căminului” d. I. Stolanof dela Galați, în preț de 150 Lei; studentul A. Valimareanu în gara Teiuș tablouri de 75 Lei, cu care prilej d. V. Băcilă a dăruit 100 Lei la fondul pe care l servesc tablourile. Sumele ne-au venit prin dl. Inginer Camil A. Grossu din Geoagiu (Sanatoriu) dimpreună cu ce dsa a mai vîndut, — în total Lei 465.

Penru familia martiră

a țăranelui Gav. Bulău

ni-a mai trimis: dna preoteasă văd. Asinefta Bobel din Băcia, 215 Lei; Nicu Nicu, primar în Lupeni 100 Lei; I. Veiculescu din Perieți (j. Olt) 25 Lei; Nic. Stăngu, muncitor la Uzina de cocs, Anina, 25 Lei; I. Popa, acar în gara Minihia, 20 l., Vas. Neagu, Răchitâ (Bănat) 10 l., G. Frățilă, Maderat, 5 Lei; Gr. Pușcas, Năol, 20 Lei.

Suma de azi. . . Lei 420.—

Din Nr. trecut . . . 5.400.—

De tot la „Lib.” Lei: 5.820.—

Suma din nr. trecut 5.400 s'a trimis familiei. Ce a mai venit, se trimite îndată ce se adună 1000 Lei.

O știre miședtoare.

În numărul 39 al foil noastre s'a propus, ca familiile cu dare de mână și cu inimă miloasă, să-și înfuleze (să-și la ca copil de suflet) pe oarecari din copiii țăranelui martir Bulău dela Băcești. Ca răspuns la această propunere, am primit dela dna Macrina Hera din Chisindia (jud. Arad), o scrisoare, priu care se înbis a primi și a crește o fetiță de a familiei martire Bulău...

Am trimis știrea la Iași pentru a fi dusă familiei și a da răspuns: care fetiță și băiat de câți ani e, și pe care e favorită a o da nobilei doamne ce se îndură de ea și ar crește-o. Ne avem încă răspunsul mamei văduvite. Îi vom arăta și cetitorilor nostri, după ce-l vom primi.

Hotărârea doamnei Hera e miședtoare și foarte nobilă. Așa trebuie să ne ajutăm și mângăiem pe

cel în suferință pentru neam și dreptatea lui.

Din America.

Din Lowellville, Ohio, vrednicul cetitor al foilor noastre Ioan Blăjan și soția sa Iuliana, de fel din Poiana Blenhill, județul Selnoc Debăca, a adunat 53 dollari — Lei 10.600, pe care i-a trimis ca răscumpărare a tablourilor studențești ce se vînd în folosul „Căminului Cultural Creștin” dela Iași. Au dăruit anume (primind tablourile):

Ioan și Iuliana Blăjan 20 dollari; Alos. Săcui 5 doll., Tifor Isenci 5 doll., Gavr. Grublea 5 doll., Pompei Blaga 2 doll., Sim. Dărab 2 d., Maței Biriș 2 d., Ioan Radolea 2 doll.; apoi câte 1 doll.: I. Murășan, Al. Bona, I. Silaghi, G. Ungurean, Sol. Vuici, I. Sabe, V. Cristea, I. Pantilion, N. Țițoan și Iac. Bucur.

— În Ellwood City, Pa (America) vrednica Societate de ajutor și cultură „Carol I”, împreună cu Parochia de acolo, au dat o petrecere, cu prilejul căreia au vândut tablourile studențești trimise în acel oraș. Au adunat 107 dollari 50 cenți, pe cari ni i-au trimis prin Președintele Societății, d. Simion Popescu și Secretarul Grigore Mailat, cu cuvinte însuflețite „pentru fapta măreață a studenților dela Iași”. Au dăruit pentru Cămin, primind ca semn de amintire tablouri studențești, următorii:

Societatea „Carol I” 10 dollari, Parohia ortodoxă „Sfântul Ilie” 10 dollari, Muzica N. Sinu 10 doll., Dumitru Mijea 10 doll. — apoi: P. Felegean 5 doll., Ilie Rădulescu 5 doll., I. Toma 5 doll., Zah. Băluț 4 dollari, Traian Lazar 4 dollari, I. Rusu 3 d., S. Popescu 3 d., — D. Stanclu 250 — apoi câte 2 doll.: Fr. Ilie Sicos, Pr. Ilie Jida, Lazar Dadu, Ios. Savu, P. I. Popescu, P. N. Popa; — I. Vaidean 150 — câte 1 doll.: G. Barjuca, I. Salomie, Ios. Badiu, Avr. Anghel, P. Vaidean, I. Neagu, I. N. Șerbu, C. Covaciu, I. Oltean, I. Chima, Achim Cristea, I. Greavu, Gr. Mailat, V. S. Luca, Laz. Tărtărean, N. Joanta, I. Străuț, Ana Crișan, T. Radu, D. Radu, — câte 50 cenți: Ant. Lazar, F. Morariu, Noni Moldovan și G. Ionescu.

Vrednica Societate „Carol I”, va fi scrisă printre Membrii de onoare ai Căminului pe Placa (tabla) de marmură cea cu lit. de aur, din sala mare a Căminului, pentru-că a trimis peste 20.000 Lei, iar dl Ioan Blăjan va fi scris în Carnea de aur ca Membru zeles, care a trimis peste 10.000 Lei,

Suma de azi . . . Lei 31.300.—

Din Nr. trecut . . . 48.276.—

De tot, pt. tabl. Lei 79.576.—

Ce fac neamurile lui Marmorosch-Blank?

Fac ce li-i meseria: mituesc, strică sufletele, fac din om de omenie om de nimic și-l bagă 'n gura morții.

În Maramurăș s'a descoperit, din întâmplare, că sute și sute de Evrei veniți proaspeți din Galiția, sunt „cetățeni” români, alătura de locuitorii cei din moșnen... Cutare slujbaș mai cu suflet de Român a scuturat caftanul unui astfel de „cetățean” plin de pistru și l'a prins cu mișelia... El s'a apărut cu — notarășul român care l'a făcut hârțiile mincinoase de s'a putut înscrie printre „cetățeni”. Dar a arătat că mai sunt sute și sute ca el... „Cu bani buni am putut face asta”, a spus evreul.

Notarul văzându-se descoperit de chiar cei ce l'au dus în ispită, și-a tras un glonț în cap.

Aci l'a dus ciasul slab de a sta la sfat cu Jidanii răspânditori de stricăciune și mișelie.

Aviz.

Cooperativa „Zalatna és vidéke, gazdasági és ipari fogyasztási szövetkezet” din Zlatna, în adunarea generală extraordinară ținută la 27 Sept. 1925, a hotărât lichidarea Societății.

Consiliul de administrație invită pe creditorii acestei societăți Cooperatiste, ca în termen de 6 luni de zile, socotite dela ultima publicare, să-și valideze pretensiunile față de societate.

(537) 1-3

Consiliul de administrație.

Consiliul orașului Orăștie.

Nr. 2331-1925 adm.

Publicațiune.

Consiliul orașului Orăștie, dă în arândă pe cale de licitație publică, următoarele fănașe, respective pășuni, ca proprietăți ale orașului:

1. Locul de fănașă numit în „Zăvoiu”, pe timpul din 15 Noembrie 1925 până la 15 Martie 1926, cu prețul de strigare 450 Lei.
2. Pășunea de munte din „Nala” aflătoare pe teritoriul comunei Sibîșel, pe timpul de iară, respective dela părăsirea acestei pășuni din partea ciredei de vite a orașului, până la 7 Aprilie 1926, cu prețul de strigare 900 Lei.
3. Pășunea de iarnă pe teritoriul orașului destinat cirezilor de vaci și viței ca pășune de vară, și anume „Dealul mic”, „Dealul Pemului”, „Pășunea vițelilor și porcilor, spre gră”, pășunea „Sărățuri” și „Șeușă” pe timpul din 15 Noembrie 1925 până la 15 Martie 1926, cu prețul de strigare 11.000 Lei. Aceasta pe lângă oferte închise și sigilate.

Licitatiunea se va ținea în localul primăriei orașului Orăștie în ziua de 24 Octomvrie 1925, ora 9, pentru fiecare proprietate separat și pe lângă observarea și respectarea art. 72-83 din legea contabilității publice.

Condițiunile de licitație specificate se pot privi în zilele oficioase la primăria orașului.

Orăștie, la 28 Septemvrie 1925. (554) 1-1 Herlea, primar

Conducător-Librar.

„Librăria Românească” din Deva, Societatea pe acții, caută un Conducător tehnic.

Doritorii, să-și înainteze oferta pe adresa Suprefecturii județului Hunedoara.

Postul se poate ocupa imediat. (509) 4-4 Direcțiunea Librăriei.

Administrator la o moșie

de 600 pogoane, în jud. Teleorman, la 15 km. de calea ferată, se caută îndată. — Leafa aproximativ 3000 Lei lunar. — A se adresa la „Libertatea”. (540) 1-3

Frizerie de Dame și de Domni am deschis vi-s-avis de „HOTEL CENTRAL”

La dorință se îndeplinesc lucrări și la casă.

WACHEL & BINDER Frizerii de Dame și Domni Orăștie (533) 1-3

Un motor de 8 P. H. pus pe roate, bun la o moară sau la mașină de înălțat, în stare bună, e de vânzare.

Moară cu o piatră, mânător, — se vinde la subscrisul:

Ioan Ardean (536) 1-2 Rapoltul-mare p. Simeria

Arendare de mori.

(541) — Publicațiune. — 1-1

„Corporațiunea Grănițerească a foștilor nobili din Dobra” dă în arândă morile sale de apă, numite „Moara de piatră” și „Moara din jes”, prin licitațiune publică, care se va ținea la 18 Octomvrie 1925 p. m. la ora 2, în localul biroului, pe durata de un an, cu începere dela 1 Ianuarie 1925.

Prețul strigării 40.000 Lei de una moară.

Reflectanții trebuie să aibe acoperire în proporție cu arânda anuală, care vor depune-o la Cassa Corporațiunii.

Cu informații mai detaliate servește biroul Corporațiunii.

Dobra, la 4 Octomv. 1925. ss I. Mustetiu, ss A. Nistor, com. președinte. secretar.

Calfa de morar

află aplicare la subscrisul. Plata 800 Lei și întreținere, casă și masă.

Primesc și un învățdeel pentru meseria de morar, în vârstă de 15-16 ani.

IOAN MOISA, (539) 1-2 morar în Beriu (p. Orăștie).

Lecțiuni muzicale.

Începând cu 15 Septembrie, se vor da de mine lecțiuni muzicale după metodele Conservatorului de muzică din Lipsca, și anume de: Vioară, Pian.

Theoriă: Hermonț, Contrapunct, Compozițiune, Partitură și Direcțiune.

Anuașeri se primesc de mine întotdeauna. (526) 2-2 Reinhold Schelker.

De vânzare.

În comuna Demsuș, plasa Hoțeg, se află o prăvălie cu crășmă, 4 camere, bucătărie, verandă mare și cameră; în curte se mai află: o locuință cu 3 camere, un magazin și bucătărie de vară, 2 grajduri din zid cu șară și cușerie. Grădina de 2 jug. cu pomi.

Prăvălia și crășma complectată cu aranjament, edificiul se află în central comunei, în drumul de țară.

Cumpărătorii a se adresa la: Frații GROSSMANN, Hoțeg. (532) 2-3

ALTOI!

La școala de agricultură din Geoagiu (jud. Hunedoara) se află de vânzare un mare număr de altoi: meri, pruni și nuci de Sibîșel, predabile în luna Octombrie, cu preț redus față de alte pepiniere. (524) 2-3